

Cursuri universitare

Conf. univ. dr. Roxana-Mariana Popescu

Drept internațional public. Noțiuni introductive

Cuprins

PREFAȚĂ	11
HOTĂRÂREA CONSILIULUI SUPERIOR AL MAGISTRATURII – SECȚIA PENTRU JUDECĂTORI NR. 3243/2022 DIN 22 DECEMBRIE 2022, PENTRU APROBAREA REGULAMENTULUI DE ORDINE INTERIOARĂ AL INSTANȚELOR JUDECĂTOREȘTI, PUBLICATĂ ÎN M. OF. NR. 1254 BIS DIN 27 DECEMBRIE 2022	13
Articolul 1	13
Articolul 2	15
Articolul 3	15
ANEXĂ. REGULAMENTUL DE ORDINE INTERIOARĂ AL INSTANȚELOR JUDECĂTOREȘTI.....	15
CAPITOLUL I. DISPOZIȚII GENERALE	15
Articolul 1	15
Articolul 2	17
Articolul 3	19
Articolul 4	21
CAPITOLUL II. DISPOZIȚII PRIVIND CONDUCEREA INSTANȚELOR, ATRIBUȚIILE JUDECĂTORILOR ȘI ALE CELORLALTE CATEGORII DE PERSONAL	22
<i>Secțiunea 1. Dispoziții privind activitatea judecătorilor</i>	22
Articolul 5	22
<i>Secțiunea a 2-a. Conducerea instanțelor</i>	32
Articolul 6	32
§ 1. Președinții curților de apel, tribunalelor, tribunalelor specializate și judecătorilor.....	35
Articolul 7	35
Articolul 8	59
Articolul 9	60
§ 2. Vicepreședinții curților de apel, tribunalelor, tribunalelor specializate și judecătorilor.....	60
Articolul 10	60
Articolul 11	66
§ 3. Adunarea generală a judecătorilor.....	66
Articolul 12	66
Articolul 13	67
Articolul 14	71
§ 4. Colegiul de conducere	74
Articolul 15	74
Articolul 16	81
Articolul 17	82
Articolul 18	89
Articolul 19	91
<i>Secțiunea a 3-a. Conducerea secțiilor</i>	98
Articolul 20	98

<i>Secțiunea a 4-a. Măsurî privind unificarea practicii judiciare</i>	104
Articolul 21	104
Articolul 22	106
Articolul 23	108
<i>Secțiunea a 5-a. Judecătoria desemnați sau delegați</i>	109
Articolul 24	109
§ 1. Judecătoria delegați cu executarea hotărârilor penale	111
Articolul 25	111
§ 2. Judecătoria delegați cu supravegherea privării de libertate	117
Articolul 26	117
§ 3. Judecătoria cu atribuții privind activitatea de executare civilă	118
Articolul 27	118
§ 4. Judecătoria cu atribuții privind activitatea de executare în materia contenciosului administrativ și fiscal	118
Articolul 28	118
§ 5. Judecătoria cu atribuții privind analiza practicii instanțelor de control judiciar și de unificare a practicii	119
Articolul 29	119
§ 6. Judecătorul delegat pentru activitatea de înregistrare și evidență a persoanelor juridice	120
Articolul 30	120
§ 7. Judecătorul desemnat pentru soluționarea cererilor privind dobândirea personalității juridice a asociației de proprietari	121
Articolul 31	121
§ 8. Judecătorul desemnat cu aplicarea apostilei	122
Articolul 32	122
§ 9. Judecătoria cu atribuții privind activitatea de notificare sau comunicare în statele membre a actelor judiciare și extrajudiciare în materie civilă sau comercială	123
Articolul 33	123
§ 10. Judecătoria desemnați cu atribuții privind sindicatele, federațiile și confederațiile	123
Articolul 34	123
<i>Secțiunea a 6-a. Dispoziții privind activitatea asistenților judiciari</i>	124
Articolul 35	124
Articolul 36	125
<i>Secțiunea a 7-a. Dispoziții privind activitatea asistenților judecătorului</i>	126
Articolul 37	126
<i>Secțiunea a 8-a. Dispoziții privind activitatea compartimentelor auxiliare ale instanțelor judecătorești</i>	128
§ 1. Dispoziții generale	128
Articolul 38	128
Articolul 39	130
Articolul 40	130
Articolul 41	133
Articolul 42	134
Articolul 43	136
Articolul 44	136
§ 2. Grefa	137
Articolul 45	137

7 | Organizare judiciară

Articolul 46	138
Articolul 47	139
Articolul 48	146
Articolul 49	153
Articolul 50	155
Articolul 51	161
§ 3. Grefierii delegați.....	164
Articolul 52	164
Articolul 53	166
Articolul 54	166
Articolul 55	168
Articolul 56	170
Articolul 57	174
Articolul 58	174
Articolul 59	177
Articolul 60	180
Articolul 61	187
Articolul 62	187
Articolul 63	188
§ 4. Arhiva și registratura.....	192
Articolul 64	192
Articolul 65	192
Articolul 66	193
Articolul 67	194
§ 5. Compartimentul economico-financiar și administrativ.....	195
Articolul 68	195
Articolul 69	201
Articolul 70	204
Articolul 71	208
Articolul 72	211
Articolul 73	220
Articolul 74	225
§ 6. Biroul de informare și relații publice.....	226
Articolul 75	226
Articolul 76	226
Articolul 77	228
Articolul 78	233
Articolul 79	235
§ 7. Cabinetul de psihologie.....	238
Articolul 80	238
Articolul 81	238
Articolul 82	245
<i>Secțiunea a 9-a. Evidența activității instanței</i>	245
Articolul 83	245
Articolul 84	246
Articolul 85	267
Articolul 86	269
Articolul 87	270

CAPITOLUL III. DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII ADMINISTRATIV-JUDICIARE	
A INSTANȚELOR	271
<i>Secțiunea 1. Raporturile de serviciu cu publicul</i>	271
Articolul 88	271
Articolul 89	273
Articolul 90	275
Articolul 91	276
Articolul 92	276
Articolul 93	276
<i>Secțiunea a 2-a. Înregistrarea și repartizarea cererilor adresate instanțelor, circuitul dosarelor</i>	282
Articolul 94	282
Articolul 95	291
Articolul 96	295
Articolul 97	295
Articolul 98	302
Articolul 99	304
Articolul 100	305
Articolul 101	306
Articolul 102	323
Articolul 103	329
Articolul 104	334
Articolul 105	334
Articolul 106	336
Articolul 107	343
Articolul 108	345
Articolul 109	348
Articolul 110	367
Articolul 111	387
Articolul 112	388
<i>Secțiunea a 3-a. Dispoziții referitoare la activitatea premergătoare ședinței de judecată și de rezolvare a lucrărilor cu caracter administrativ</i>	389
Articolul 113	389
Articolul 114	394
Articolul 115	395
<i>Secțiunea a 4-a. Activitatea în timpul ședinței de judecată</i>	397
Articolul 116	397
Articolul 117	399
Articolul 118	401
Articolul 119	401
Articolul 120	404
Articolul 121	408
Articolul 122	414
<i>Secțiunea a 5-a. Activitatea ulterioară încheierii dezbaterilor</i>	414
Articolul 123	414
Articolul 124	416
Articolul 125	417
Articolul 126	418
Articolul 127	420
Articolul 128	422

9 | Organizare judiciară

<i>Secțiunea a 6-a. Înregistrarea căilor de atac și înaintarea dosarelor instanțelor de control judiciar</i>	427
Articolul 129	427
Articolul 130	431
Articolul 131	433
Articolul 132	435
Articolul 133	436
<i>Secțiunea a 7-a. Dispoziții speciale referitoare la înregistrarea și judecarea cererilor privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență, precum și a cererilor privind procedurile de insolvență a persoanei fizice</i>	437
§ 1. Înregistrarea și judecarea cererilor privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență	437
Articolul 134	437
Articolul 135	440
Articolul 136	442
Articolul 137	443
Articolul 138	444
§ 2. Înregistrarea și judecarea cererilor privind procedurile de insolvență a persoanei fizice	446
Articolul 139	446
Articolul 140	447
<i>Secțiunea a 8-a. Circuitul dosarelor după soluționarea căilor de atac</i>	448
Articolul 141	448
Articolul 142	449
<i>Secțiunea a 9-a. Punerea în executare a hotărârilor</i>	452
§ 1. Punerea în executare a hotărârilor penale	452
Articolul 143	452
Articolul 144	452
Articolul 145	457
Articolul 146	460
Articolul 147	461
Articolul 148	463
Articolul 149	464
Articolul 150	466
Articolul 151	467
Articolul 152	468
§ 2. Punerea în executare a sancțiunilor contravenționale și a altor dispoziții civile din hotărârile judecătorești	468
Articolul 153	468
Articolul 154	472
<i>Secțiunea a 10-a. Eliberarea certificatelor și a copiilor de pe înscrisuri. Restituirea înscrisurilor originale</i>	473
Articolul 155	473
Articolul 156	475
Articolul 157	481
Articolul 158	483
<i>Secțiunea a 11-a. Gestionarea corpurilor delictive și a valorilor</i>	485
Articolul 159	485
Articolul 160	485
Articolul 161	486

Articolul 162	486
Articolul 163	488
<i>Secțiunea a 12-a. Consilierul juridic al instanței</i>	489
Articolul 164	489
<i>Secțiunea a 13-a. Organizarea documentării juridice și a bibliotecilor</i>	492
Articolul 165	492
Articolul 166	492
Articolul 167	493
<i>Secțiunea a 14-a. Compartimentul de protecție a muncii</i>	495
Articolul 168	495
CAPITOLUL IV. SOLUȚIONAREA CERERILOR SAU A RECLAMAȚIILOR INDIVIDUALE ALE SALARIAȚILOR.....	499
Articolul 169	499
CAPITOLUL V. VACANȚA JUDECĂTOREASCĂ.....	500
Articolul 170	500
CAPITOLUL VI. DISPOZIȚII TRANZITORII ȘI FINALE	502
Articolul 171	502
Articolul 172	502
Articolul 173	502
Articolul 174	503
Articolul 175	503
Articolul 176	505
Articolul 177	505
ANEXĂ. LISTA NUMERELOR DE IDENTIFICARE ALE INSTANȚELOR DE JUDECATĂ.....	506

Conf. univ. dr. Roxana-Mariana Popescu

Drept internațional public.

Noțiuni introductive

Universul Juridic

București

-2023-

CAPITOLUL I

PARTICULARITĂȚILE DREPTULUI INTERNAȚIONAL PUBLIC

Secțiunea I

Dreptul internațional public. Noțiune

Dreptul internațional¹ public este definit, *lato sensu*, ca fiind „ansamblul normelor juridice care reglementează raporturile ce se stabilesc în cadrul societății internaționale”². *Stricto sensu*, însă, dreptul internațional public este acea ramură a dreptului, acel ansamblu de principii și norme juridice create de către state, pe baza acordului lor de voință, în scopul reglementării raporturilor internaționale la care acestea participă. Astfel, se poate observa faptul că statele sunt cele care participă la raporturile internaționale, dar nu oricum, ci în calitate de subiecte de drept internațional egale din punct de vedere juridic, „indiferent de mărimea teritoriului sau a populației, de nivelul de dezvoltare, resurse, potențial militar etc.”³. Această poziție de egalitate, specifică subiectelor de drept din ordinea juridică internațională, conferă dreptului internațional o serie de particularități, care îl deosebesc de orice altă ramură de drept.

În acest sens, dreptul internațional public diferă de ***morală*** și ***curtoazia internațională*** din următoarele considerente⁴:

- în relațiile internaționale, *morală* presupune un anumit comportament, care dă naștere numai la obligații morale, nu și la obligații juridice. Respectarea acesteia depinde de presiunea opiniei publice, iar încălcarea unei norme morale nu atrage responsabilitatea⁵ și sancțiunile juridice. Normele dreptului internațional sunt

¹ Expresia „drept internațional” a fost folosită la sfârșitul secolului al XVIII-lea de către Jeremy Bentham. Anterior, se vorbea de „*Jus Gentium*” care, în timpul Imperiului roman, a guvernat drepturile străinilor pe pământ roman pe baza principiului echității, nu al egalității. Părinții fondatori ai dreptului internațional sunt Francisco de Vitoria (1483-1546) și Francisco Suarez (1548-1617), teoreticieni ai dreptului natural; Hugo Grotius (1583-1645), a cărui operă *Despre dreptul războiului și al păcii* a pus, de asemenea, bazele dreptului internațional; Albericus Gentili (1552-1608); Emmerich de Vattel (1714-1757); Samuel Pufendorf (1632-1694); Cornelius van Bijnkershoek (1673-1743); Christian Wolff (1679-1754); Georges-Frédéric de Martens (1751-1821) au contribuit și ei la fundamentarea dreptului internațional (potrivit lui Michel Deyra, *Droit international public*, 6e édition, Gualino éditeur, Lextenso éditions, 2018, p. 20).

² **Raluca Miga-Besteliu**, *Drept internațional public*, vol. I, ed. 3, Ed. C.H. Beck, București, 2014, p. 1.

³ *Ibidem*, p. 3.

⁴ Potrivit lui **Raymond Ranjeva**, **Charles Cadoux**, *Droit international public*, Edicef, 1992, p. 13.

⁵ „Cuvântul «responsabilitate» are în drept mai multe sensuri (...). Vorbim, astfel, despre responsabilitate politică, responsabilitate penală, responsabilitate disciplinară” (**Elena Emilia Ștefan**, *Răspunderea juridică. Privire specială asupra răspunderii în dreptul administrativ*, Ed. Pro Universitaria, București, 2013, p. 13).

obligatorii, stabilesc drepturi și obligații și sunt susceptibile de a fi aplicate prin constrângere. Charles Rousseau definește morala ca fiind „ansamblul regulilor morale care se aplică membrilor comunității internaționale în cadrul relațiilor lor reciproce”⁶. Prin urmare, putem spune că diferența dintre drept și morală constă, pe de o parte, în scopul urmărit (dreptul are în vedere interesul general – binele social, utilitatea publică, în timp ce morala se raportează la elemente de natură morală, la alți factori decât ordinea economică ori oportunitatea) și, pe de altă parte, în efectivitatea celor două (dreptul impune sancțiuni coercitive, ceea ce nu este valabil și pentru morală)⁷;

- la rândul ei, *curtoazia internațională* cuprinde regulile de politețe, de conveniență și de bunăvoință⁸ care sunt urmate în relațiile dintre state, fără a avea, însă, valoarea obligatorie a normelor de drept internațional. Nerespectarea unei reguli de curtoazie nu atrage responsabilitatea juridică. În aceste condiții, numai dreptul creează obligații juridice, chiar și în domeniul relațiilor internaționale.

CURTOAZIA INTERNAȚIONALĂ	DREPTUL INTERNAȚIONAL
- practici, regulile de politețe, de conveniență și de bunăvoință <i>fără forță juridică</i> - nerespectarea unei reguli de curtoazie <i>nu atrage</i> responsabilitatea juridică	- practici care, în timp s-au dezvoltat ca norme <i>cu forță juridică</i> - nerespectarea unei reguli de curtoazie <i>atrage</i> responsabilitatea juridică

„Comparativ cu dreptul intern, dreptul internațional prezintă anumite caracteristici care-l fac să fie original și care se explică prin faptul că societatea internațională, spre deosebire de cea națională structurată ierarhic, este uneori puțin integrată și chiar descentralizată. Dreptul internațional este, așadar, mai mult un drept de coordonare a unor suveranități egale decât de subordonare a acestora. El are drept obiectiv asigurarea respectării unor reguli minimale care să permită coexistența

⁶ Charles Rousseau, *Principes Généraux du droit international public*, Tome I, Introduction. Sources, Éditions A. Pedone, Paris, 1944, p. 12.

⁷ A se vedea Charles Rousseau, *op. cit.*, p. 13. În lucrarea sa, Charles Rousseau critică concepția lui Grotius și a lui Kant cu privire la diferența dintre drept și morală. Aceștia din urmă menționează faptul că „dreptul vizează numai actele exterioare ale omului, în timp ce morala se adresează forului interior al individului, vizând intenția nemanifestată prin acte exterioare”.

⁸ De exemplu, ceremonialul maritim (salutul pe mare) – exemplu preluat din Grigore Geamănu, *Drept internațional contemporan*, vol. I, ed. a II-a, revăzută și adăugită, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1975, p. 95.

statelor și menținerea independenței lor”⁹. Prin urmare, dreptul internațional public este un *drept de coordonare*, spre deosebire de dreptul intern care este considerat a fi un *drept de subordonare*¹⁰.

Dimensiunea internațională a acestei ramuri de drept determină recurgerea la o comparație între trăsăturile esențiale ale dreptului intern și cele ale dreptului internațional public. Sintetic expuse, principalele diferențe sunt următoarele¹¹:

- dreptul intern este un drept de subordonare; normele interne sunt create de către state, prin intermediul instituțiilor special abilitate în acest sens și se impun destinatarilor lor, persoane fizice și juridice, în timp ce dreptul internațional public este, prin natura sa, un drept de relație, de coordonare, „deoarece statele se găsesc, unele în raport cu celelalte, în relații de independență, iar nu de dependență, în cadrul relațiilor internaționale ele având obligația de a se supune legii acceptate de ele în virtutea propriei lor suveranități”¹²;

- la nivel intern, respectarea dreptului de către subiectele de drept destinate este asigurată, în special, de organele executive și cele judiciare. În dreptul internațional public, respectarea normelor are drept temei acordul de voință al statelor, mecanismul jurisdicțional rămânând excepția;

- subiectele de drept intern sunt variate și numeroase, în timp ce subiectele de drept internațional sunt în număr limitat, și anume: statele, organizațiile internaționale și alte forme de entități a căror identificare poate fi ușor de realizat;

- având în vedere faptul că normele de drept intern au o sferă largă de aplicare, putem afirma că acestea au un caracter general, în timp ce normele dreptului internațional au un caracter mai limitat, adresându-se numai acelor subiecte de drept care și-au exprimat consimțământul în acest sens.

Caracterul de drept public al ramurii dreptului internațional, căreia îi aparține dreptul internațional public, permite evidențierea specificității acestuia din urmă în raport cu alte ramuri de drept internațional. Astfel, *dreptul internațional privat* se distinge de dreptul internațional public. Dreptul internațional privat reprezintă ansamblul normelor juridice interne, specifice fiecărui stat, care guvernează raporturile dintre persoane fizice sau juridice, atunci când aceste raporturi conțin un element de extraneitate¹³. Principalele elemente care intră în domeniul dreptului

⁹ Bianca Selejan-Guțan, Laura Maria Crăciunean, *Drept internațional public*, ed. a 2-a, revăzută și adăugită, Ed. Hamangiu, București, 2014, p. 34.

¹⁰ Julius Hatschek, *An Outline of International Law*, Londra, 1930, citat de Grigore Geamănu, *Drept internațional public*, vol. I, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1981, p. 53.

¹¹ Potrivit lui Raymond Ranjeva, Charles Cadoux, *op. cit.*, pp. 14-15.

¹² Mădălina Cocoșatu, *Drept internațional public*, Ed. Pro Universitaria, București, 2012, p. 9.

¹³ Prin *element de extraneitate* se înțelege împrejurarea de fapt în legătură cu un raport juridic datorită căreia acest raport are legătură cu mai multe sisteme de drept ori legi aparținând unor țări diferite. Elementul de extraneitate nu este un element de structură al raportului juridic, în sensul teoriei generale a dreptului.

internațional privat sunt următoarele¹⁴: normele pentru determinarea legii aplicabile unui raport juridic material de drept internațional privat (normele conflictuale¹⁵ sunt cele care soluționează conflictele de legi); normele de procedură în litigiile privind raporturile de drept internațional privat (competența jurisdicțională, procedura propriu-zisă, efectele și executarea hotărârilor judecătorești și arbitrale străine) și condiția juridică a străinului persoană fizică și juridică. „Spre deosebire de dreptul internațional public, nerespectarea oricărei norme de drept internațional privat poate să fie sancționată de către instanțele de judecată, în timp ce afirmarea de către un stat a dreptului său poate rămâne fără consecințe juridice, dacă țara respectivă este izolată pe plan internațional”¹⁶.

	DREPT INTERNAȚIONAL PUBLIC	DREPT INTERNAȚIONAL PRIVAT
Subiecte	- statul – ca purtător de al puterii de stat - organizații internaționale interguvernamentale ș.a.	- persoane fizice - persoane juridice
Obiect	- relațiile dintre state, ca titulare ale drepturilor lor suverane și alte subiecte de drept internațional	- relațiile cu element de extraneitate dintre subiecte de drept intern
Conținut	- ansamblul de principii și norme juridice create de către state, pe baza acordului lor de voință, în scopul reglementării raporturilor internaționale la care acestea participă	- ansamblul normelor juridice interne, specifice fiecărui stat, care guvernează raporturile dintre persoane fizice sau juridice, atunci când aceste raporturi conțin un element de extraneitate

¹⁴ Doctrina italiană include în obiectul dreptului internațional privat numai conflictele de legi. În doctrina franceză, obiectul dreptului internațional privat îl formează conflictele de legi, conflictele de jurisdicții, condiția străinilor și cetățenia, în timp ce în doctrina engleză dreptul internațional privat cuprinde conflictele de legi și conflictele de jurisdicții (de aceea, el este denumit nu atât *Private International Law*, ci, mai des, *Conflict of Laws*). În doctrina română sunt cuprinse în obiectul dreptului internațional privat conflictele de legi, conflictele de jurisdicții și condiția juridică a străinilor, „de altfel, aceasta din urmă fără o justificare” (potrivit lui **Tudor R. Popescu**, *Drept internațional privat*, Ed. Romfel S.R.L., București, 1994, p. 37).

¹⁵ Fiecare stat are propria normă conflictuală. În România, raporturile juridice cu element de extraneitate sunt guvernate de prevederile Cartei a VII-a („Dispoziții de drept internațional privat”) din Legea nr. 287/2009 privind Codul civil, republicată, publicată în M. Of. nr. 505, din 15 iulie 2011, respectiv de cele ale Cartei a VII-a („Procesul civil internațional”) din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, republicată, publicată în M. Of. nr. 247, din 10 aprilie 2015.

¹⁶ **Sergiu Deleanu**, *Drept internațional privat. Partea generală*, Ed. Universul Juridic, București, 2013, p. 8.